

Nummer : 07-16.2016

Onderwerp : Kadernotitie - Voor de actualisatie van het Meerjarenprogramma Aardbevingsbestendig en Kansrijk Groningen 2016-2020

Korte inhoud : Op 4 november 2015 presenteerde de Nationaal Coördinator Groningen (NCG) het eerste meerjarenprogramma Aardbevingsbestendig en Kansrijk Groningen. In het Meerjarenprogramma 2016-2020 is opgenomen dat jaarlijks een nieuw programma voor vijf jaar wordt opgesteld. Hierin worden andere of verbeterde inzichten opgenomen. Met de kadernotitie is het proces van actualiseren van start gegaan. Er zijn twee kwartaalrapportages, die een inzicht geven in de behaalde resultaten vanaf 1 januari tot en met 31 juli 2016, bij deze brief gevoegd.

De notitie is voorgelegd aan de 12 gemeenten, de provincie, het Rijk en de partners die deel uitmaken van de Maatschappelijke Stuurgroep. De partijen kunnen schriftelijk reageren op de beleidskeuzes. De NCG gebruikt de reacties om het MJP te actualiseren en de wensen van partijen zo goed mogelijk te verwerken. De gemeenten worden via de bestuurlijke stuurgroep gevraagd voor 3 oktober 2016 schriftelijk te reageren op de kadernotitie. De kadernotitie en de reactie vanuit het gemeentebestuur van Eemshaven staan op de agenda van de raad van 29 september as. Op 21 september zal de heer Alders tijdens een informatieve raadsbijeenkomst een nadere toelichting geven aan de raad.

Uithuizen, 15 september 2016

AAN DE RAAD.

Aanleiding

De Nationaal Coördinator Groningen heeft een Kadernotitie opgesteld voor de actualisatie van het Meerjarenprogramma Aardbevingsbestendig en Kansrijk Groningen (MJP).

In het Meerjarenprogramma 2016- 2020 is opgenomen dat er jaarlijks een nieuw programma voor vijf jaar zal worden opgesteld. Hierin worden andere of verbeterde inzichten opgenomen. Met de Kadernotitie is het proces van actualiseren van start gegaan.

Het doel van deze Kadernotitie is het inzichtelijk maken van de beleidsbeslissingen en keuzes die in de tweede helft van 2016 in het verschiet liggen als voorbereiding op een actualisatie van het MJP later dit jaar. Daarnaast wordt aangegeven welke keuzes in 2017 aan de orde zijn voor zover dat op dit moment is te voorzien. Er is bewust voor gekozen om in deze Kadernotitie niet in te gaan op de stand van zaken van de uitvoering van het MJP. Hiervoor wordt verwezen naar de tweede kwartaalrapportage van de

NCG. Die geeft een kwantitatief en kwalitatief overzicht van de activiteiten van de NCG van het tweede kwartaal van 2016, inclusief de voortgang van de beleidsthema's van het MJP 2016-2020.

Begin februari heeft de NCG de Maatschappelijke en Bestuurlijke Stuurgroep geïnformeerd (zie meegestuurd memo d.d. 24 februari 2016) over de zienswijzen die gemeenten hebben gegeven op het MJP 2016-2020 en de wijze waarop de NCG met de zienswijzen zal omgaan. Hieronder treft u dit aan voor wat betreft de inbreng vanuit het gemeentebestuur van Eemsmond. Er zijn twee onderdelen die zouden moeten terugkomen in het MJP 2017-2021. In de voorgestelde reactie vanuit Eemsmond (zie verderop in dit raadsvoorstel) wordt hier nader op ingegaan.

Gemeente Eemsmond	
<i>Opmerkingen en reacties</i>	<i>Reactie NCG</i>
Is teleurgesteld dat het MJP niets zegt over een generieke opkoopregeling maar praat over een zogenaamde "knelpuntgerichte benadering bij koop".	Uitwerking van het huidige MJP <i>(in uitvoering)</i>
Vindt het van cruciaal belang dat NCG continue zoekt naar oplossingen voor schrijnende situaties.	Uitwerking van het huidige MJP <i>(NCG neemt per 1 januari 2016 nieuwe complexe gevallen in behandeling; de Commissie bijzondere situaties is gecontinueerd; Arbiter regeling)</i>
Ziet graag dat NCG een onderzoek start om woningen op te kopen en vervolgens te verhuren aan de bewoner.	Uitwerking van het huidige MJP <i>(in uitvoering)</i>
Ziet graag dat NCG in verdere uitwerking rekening houdt met de impact in de persoonlijke levenssfeer van mensen.	Wordt meegenomen in de voorbereiding van het MJP 2017-2021.
Pleit voor het instellen van een ethische commissie, waar mensen met vragen terecht kunnen die meer dan van zakelijke of materiële aard zijn. Een commissie die zich gezaghebbend uitlaat over dergelijke kwesties draagt op belangrijke wijze bij aan het noodzakelijke herstel van vertrouwen van de burgers.	Wordt meegenomen in de voorbereiding van het MJP 2017-2021.

Voorstel reactie zoals geformuleerd in brief aan de NCG

Hieronder vindt u de reactie terug zoals we deze als college van B&W aan de NCG willen sturen:

"Wij concluderen op basis van de kwartaalrapportages dat inmiddels een groot aantal stappen is gezet. Zo is er een start gemaakt met de gebiedsgerichte aanpak in vijf kernen binnen de 0,2g-contour, is de tijdelijke waardevermeerderingsregeling verbreed, zijn uiteenlopende onderzoeken uitgevoerd en zijn er onafhankelijke arbiters actief die een voor de NAM en het CVW bindende uitspraak kunnen doen over schadedossiers.

Aan de andere kant kunnen we medio 2016 nog steeds niet gefundeerd kiezen voor de juiste aanpak. De versterkingsaanpak bevindt zich nog in de ontwikkelfase, validatieonderzoeken lopen nog en nieuwe ontwikkelingen dienen zich continu aan. Er ligt naar onze mening een duidelijke relatie tussen het MJP en de verantwoordelijkheid voor de gaswinning. De bovengrondse effecten van gaswinning zoals veiligheid, schade, veiligheidsgevoel, leefbaarheid en economie wegen nog onvoldoende mee bij het ontwerpbesluit van de minister. Thema's waar de NCG regie op voert.

Doortrekken huidige aanpak

De Kadernotitie vormt de voorbereiding op het programma van 2017 en geeft ons inzicht in de (eventuele) beleidskeuzes. Maar niet meer dan dat. Wij zien de Kadernotitie vooral als agenderend document, keuzes kunnen nog niet gemaakt worden.

Wij begrijpen dat er op dit moment kennis en ervaring wordt opgedaan met inspectieprogramma's, dat onderzoeks- en validatietrajecten nog lopen en nieuwe kaders nog vertaald moeten worden. Ons college kan zich ook voorstellen dat de gekozen aanpak van 2016 ook voor 2017 onverminderd wordt doorgezet: een 'no regret' benadering in de kern van het aardbevingsgebied. Op die plekken beginnen waarvan verondersteld mag worden dat daar ook bij gevalideerde nieuwe uitgangspunten de noodzaak van ingrijpen en versterken het grootst is.

We willen u hierbij verwijzen naar de brief die ons college van B&W d.d. 2 september aan u heeft gestuurd waarin wij onze grote zorgen uiten over het keer op keer uitstellen van de start van de inspectie- en versterkingsopgave in Eemsum. Dit uitstel levert een ernstige aantasting op van het vertrouwen van onze inwoners in de hersteloperatie zoals verwoord in het Meerjarenprogramma. Als bestuurlijk verantwoordelijken is het voor ons nauwelijks meer uit te leggen dat in de gemeente met de meeste schades ná de gemeente Loppersum, niet of nauwelijks (zichtbaar) wordt gewerkt aan de versterking. Voor zover dit uitstel samenhangt met capaciteitsproblemen, verwachten wij dat u vol inzet op uitbreiding van deze capaciteit.

Wij menen voorts dat de versterkingsopgave moet worden voortgezet zoals die is verwoord in het huidige MJP, namelijk de zogenaamde "No regret aanpak" en de daarin vermelde vier criteria (zie pagina 33 van MJP 2015 c.q. pagina 16 van de Kadernotitie) inclusief het flankerend beleid waarbij transparant wordt omgegaan met te onderbouwen keuzes en het aangeven van prioriteiten. Wij verwachten dan ook dat u bij de ontwikkeling van een prioriteringssysteem (blz. 17) de lokale overheden tijdig en zeer nadrukkelijk betreft.

Inwoners centraal

Bij alle stappen die inmiddels gezet zijn en bij al het werk dat inmiddels verzet is, willen we erop wijzen dat voor ons één perspectief nog steeds met stip bovenaan staat: het perspectief van de inwoner. Voorkomen moet worden dat in alle drukte voorbij wordt gegaan aan degenen voor wie het programma is opgezet. Dat sluit aan bij de uitspraken zoals door u verwoord in het Meerjarenprogramma 2016-2020. Toch kunnen we ons helaas niet aan de indruk onttrekken dat voor onze inwoners geldt dat tot op heden er eerder mogelijk sprake is van een bevestiging en misschien wel versterking van het gevoel van wantrouwen, dan dat er sprake is van herstel van vertrouwen. Zij zien en geven aan dat de NCG onvoldoende zichtbaar is, hoe zeer wij als gemeente-bestuur u ook ondersteunen en uw programma positief uitdragen.

Voor ons vallen onder de noemer "de inwoner centraal" in ieder geval de volgende aspecten:

1. Schades prioriteit geven in aanpak

In de rapporten van mei en juli 2016 toont de Rijksuniversiteit Groningen (Gronings Perspectief) het verband aan tussen schade, veiligheidsgevoel en gezondheidsklachten van inwoners. Schade in de omgeving en schade thuis leidt tot méér gevoelens van onveiligheid. Het hebben van meerdere keren schade betekent een grotere kans op (geestelijke) gezondheidsklachten en meer huisartsbezoek.

Het huidige systeem van schadeherstel kost veel tijd en geld. Door de inzet van taxateurs, contra-experts en juristen zit er vaak meer geld in het proces zelf, dan in de daadwerkelijke herstelmaatregel. Wij vinden dat schade snel en ruimhartig moet worden verholpen met processen die zo eenvoudig mogelijk zijn. Geld dat nu in het proces wordt gestoken, kan worden ingezet voor schadeherstel en compensatie: een ruimhartiger herstel en minder gedoe. Dit draagt dan weer bij aan sneller herstel en aan het doel om vertrouwen terug te krijgen. In het gehele proces van schadebeoordeling en -afhandeling moet de NAM geen inhoudelijke rol spelen, slechts als financier van de schadebetaling.

Ditzelfde geldt ook voor de positie van de NAM in de regelingen die een vorm van compensatie voor de inwoners vormen. Wij hebben in onze zienswijze op het winningsplan aangedrongen de NAM op afstand te zetten.

We hebben in onze zienswijze op uw MJP 2016-2020 gerefereerd aan het instellen van een ethische commissie. Aardbevingen grijpen immers diep in de persoonlijke levenssfeer van mensen in. We vinden hiervan niets terug in uw Kadernotitie. We zouden graag zien dat u in de verdere uitwerking van uw plannen hier daadwerkelijk aandacht aan schenkt.

2. Transparantie

Er is tot nu toe geen transparante activiteitenplanning en totaalbegroting beschikbaar. Voor het maken van beleidskeuzes is inzicht nodig in beschikbare financiële middelen en capaciteit.

Concreet betekent dit het volgende:

- Geef zo concreet mogelijk aan wat er in 2017 nu wel of eventueel niet uitgevoerd kan worden. Dat nog niet alles even duidelijk is blijkt wel maar geef dat aspect ook nadrukkelijker aan. In het MJP 2017 - 2021 moet ruimte zijn om in te kunnen spelen op nieuwe ontwikkelingen/nieuwe inzichten/ resultaten van onderzoeken e.d.
- Voeg een goede planning toe aan het MJP.

- Zorg ook voor een heldere financiële paragraaf. De belangrijkste keuzes en prioriteiten in het MJP worden bepaald door de beschikbare financiële middelen en capaciteit. En die zijn nu nog niet inzichtelijk genoeg om over te kunnen adviseren (prioriteren indien mogelijk etc.).

3. Status karakteristieke panden

In de Kadernotitie wordt in hoofdstuk 4.4 aangegeven dat met gemeenten gesprekken zullen worden gevoerd over de wijze waarop de nog niet beschermde beeldbepalende panden beleidsmatig kunnen worden vastgelegd.

Naar ons oordeel dient niet alleen gesproken te worden over de wijze waarop deze panden worden vastgelegd. Het bestemmingsplan eventueel in combinatie met de welstandsnota zijn de aangewezen instrumenten om de beeldbepalende panden en de kenmerken van de beeldbepalende panden vast te leggen. Om voor een dergelijke bestemmingsregeling draagvlak te creëren is het naar ons oordeel wenselijk dat er in dit kader niet alleen 'lasten' zijn, maar ook 'lusten'.

Het regelen van deze beeldbepalende panden in het bestemmingsplan zou ook voordelen moeten opleveren voor bewoners en niet alleen nadelen. Want door veel eigenaren/bewoners wordt een aangescherpte regeling in het bestemmingsplan voor hun pand doorgaans als een 'last' gezien. Het gaat in hun ogen immers om extra regels die alleen maar belemmerend zijn bij verbouwing en dergelijke en extra kosten zullen geven. Met name de agrariërs zien dit als een groot probleem omdat zij van oordeel zijn dat ze door de aanwijzing als 'karakteristiek' in hun bedrijfsvoering worden getroffen. De verwachting is dat een bestemmingsregeling daarom ook zal leiden tot vele zienswijzen.

Naast een 150% regeling zou men ook hier kunnen denken aan de inzet van een erfgoedloket en een erfgoedteam, ook voor de in het bestemmingsplan vastgelegde beeldbepalende/karakteristieke panden. Tot op heden worden deze uitsluitend ingezet bij Rijksmonumenten en Gemeentelijke monumenten.

Wij gaan er vanuit dat u onze reacties meeneemt bij het opstellen van het MJP 2017 en zien de resultaten met belangstelling tegemoet."

Proces

De gemeenten worden via de stuurgroep gevraagd voor 3 oktober 2016 schriftelijk te reageren op de Kadernotitie. De heer Alders heeft op 21 september aan u een toelichting gegeven op deze Kadernotitie.

Begin november verschijnt het geactualiseerde Meerjarenprogramma. Dit moet na bespreking in de Bestuurlijke en Maatschappelijke Stuurgroep leiden tot vaststelling op 13 december 2016 in ons college.

Voorstel

De raad wordt voorgesteld om:

1. Kennis te nemen van de Kadernotitie - Voor het actualiseren van het Meerjarenprogramma "Aardbevingsbestendig en Kansrijk Groningen 2016-2020";
2. In te stemmen met de voorgestelde schriftelijke reactie van het college van B&W aan de NCG;
3. Zienswijzen aan het college kenbaar te maken met het verzoek deze in de schriftelijke reactie (zoals genoemd bij punt 2) te verwerken.

Burgemeester en wethouders
van de gemeente Eemsmond,

M. van Beek, burgemeester

B.L. Meijer, secretaris